

Gospodarske skušnje.

Kako svinske plečeta in gnjati soliti in sušiti.

Ko je prešič zaklan bil, naj se pusté plečeta ali gnjati 8 dni ležati, da se nekoliko zmečajo; potem naj se nasolijo in sicer tako, da se na en funt gnjati ali pleča 2 lota solí, pol lota pa solitarja vzame in dobro vriba; potem naj se položé v kakošno posodo (kad ali kaj tacega), da 8 dni tako osoljene ležé. Kadar se iz posode vzamejo, se dobro ožmó, se na meseni plati še enkrat nasolé, in potem v dimnik obe-sijo, da se sušé; za to je posebno dobro brinjev les, in da je dim bolj merzel kakor vroč.

Starozgodovinski pomenki.

Korant — Kurent.

Basnosloven pretres od Davorina Terstenjaka.

(Dalje).

Na častje Shivatovo s priimenom Bracislav (Perkuras — Perun) spominjajo ne ravno daleč od Kranjskega ležeče štajarske Bračslavce, katero ime se je izbrusilo prav po postavah slovenskega jezika, in se velí Brašlavce — Frasslau.

Slovensko ime latinskega Fulginas nahajamo na izžanskem kamnu, in Schoenleben (v omenjeni knjigi str. 220) piše: „Duodecima in latere sinistro altaris, quando Lazius eam describebat“:

BVIO BROCCI V. F
SIBI ET MAXIMAE itd.

Ker kratki a slovensko ljudstvo še dnešnji den kot o izgovarja, tedaj tukaj najdemo Brocci namesto Bracci ¹⁾. In znamenita je spet ta okoljščina, da Brakov sin ima spet ime tora — bika, ker buj, bujak v poljskem jeziku še pomeni bika.

Ime Philogenes na prvem kamnu še nahajamo na drugih kamnih: slovensko-latinski Atigentus, Atigenta ²⁾, to je, Atigenitus, Atigenita, Hotigenitus, der Lustgeborne. Spet v tem imenu vidimo vin-donizem, kateri glasnik i rad pogoltuje, posebno kranjski ljudstvo, n. p. „Ribenca“ namesto „Ribenica“. Takih pol latinskih pol slovenskih imen je več na rimskih kamnih; tako n. pr. staro-slovensko ime Pribislav, Pribuna, Pribina (kar se napačno Privina piše) nahajamo v latin-sko-slovenski obliki na celskih kamnih in sicer Aucto-mar ³⁾. Ime Pribina, Pribislav, Pribuna je bas-noslovno priime Shivatovo, kateri se velí tudi der Vermehrende, kakor božanstvo rojenja — Augens, auctor, cerkveno-slovenski pribiti accedere, pribivati augeri.

Pa bi znal kdo misliti, da to so same domišljije. Da niso, nas spet prepričuje drug kamen izžanski, od kterega Schoenleben govori (v omenjeni knjigi str. 220): „Undecima in introitu templi et alio lapide“:

Antonius Otero! Mons F. Ennae VOLAPVS. F.
VOLARENI. B. Fecerunt.

Tukaj najdemo čisto slovensko ime Volar in drugo Voljap (voujap) spet po častji vola — japa, katero slednje ime še nahajamo v izviriški obliki v znamenje, da je sledeč napis stariši, ker brez digamata j se ime najde

¹⁾ Schoenleben nam je še drug napis zapisal, v katerem se ime Procia najde. Da je ime pisano Procia namesto Brocia, je pravopisn pogrešek. Tako se najde na nekem radoljškem kamnu Vipius namesto Vibius (Schoenleben str. 221.) Celi verhniški napis se glasi: O. Fulginas. M. F. V. F. Can-nutia. Ti. F. Paulla Fulgin. Q. F. Procia. H. S. E. Tukaj spet vidimo, da je rodbina bila častiteljca Bracislava-Peruna, ker ime Fulginas se ondi dvakrat najde. — ²⁾ Muhar „Rö-misch. Norikum“. — ³⁾ Muhar „Gesch. der Steierm. I. 363. Znamenito je, da v napisu, v katerem ime Auctomar stoji, se tudi nahajajo imena Magimar, Magir in Atevortus (Hote-vrat; primeri kašubsko in polabsko-slovansko vorta, vorna, namesto vrata, vrana.)
Pis.

D. M. Sextio O. Rustici F OPPE Conjugi vive
et. fil. Parentibus itd. (Schoenleben str. 219 Iggii).

Tukaj nahajamo ime Japa v obliki Opa; na Štajar-skem je bila postaja Upele, dnešnje Vitanje (od vit — op, up, jap), in tako spet vidimo spremene samo-glasnikov, ktere le slovenski jezik pripuša.

Tudi v drugi obliki čistoslovenski še se nahaja ime Opa, in sicer spet na izžanskem kamnu: „in celea vi-naria Domus parochialis adhuc exstat bene legibilis, sed a Lazio male descripta, ego vero sincerius descriptam et meis oculis vivam exhibeo“, kakor Schoenleben piše.

AMATV F. VOLTA RONIS Filius OPALO
Ostuis Filius Il. P. Aemona. V. F. M.

Tukaj najdemo obliko Opal, in bavarski zemljopisec nam imenuje rod Opolanov, kateri je prebival v okolici dnešnjega mesta Opole (Oppeln) in je imel 20 mest. Nje-govi sosedi so bili Bosunčani (od bos, bosman, torej synonimon besede op) in so imeli dve mesti (glej Šafařík „Slav. Alterth.“ II. 406.)

Drugo ime v tem kamnu je Voltaron — Voltar. Voltor, in Amatu, kjer še slovenski dativ nahajamo mesto latinskega. Amatus — Ljuboslav, Ljubomir, Ljubeša je bil Shivait častitelj Ame — Eme — Heme Ljibuše Shive Ame, zato je rodbina imela imena po simbolu Volu, taru — Opu ime. Zastran oblike Opal primeri imena slovanske Kopal, Pristal (kranjski Pri-stav, ker je l = v) itd. (Dalje sledi.)

Za poduk in kratek čas.

Mertvaška glava.

Po navadi nekterih zdravnikov (zakaj? ne vémo) je imel tudi neki doktor v Köthen-u na Nemškem v svoji stanici na mizi mertvaško glavo. En dan ni bilo zdravnika domá — kar zasliši na večer žena njegova, ki je v bližnji izbi s svojo hčerko opravilo imela, neko prekucevanje in ropotanje v doktorjevi izbi. One greste z lučjo gledat, kaj da je; kar vidite po tleh se metati mertvaško glavo. Ko bi bila gospá tistih vražnih žen ena, ktere verjamejo, da duh nazaj hodi, in ktere omedlé pred vsako senco, gotovo bi jo bila popihnila kot blisk iz izbe in tudi hčer svojo prestrašila za vse njene žive dni. Kaj pa je storila? Luč dá hčeri iz rok, ona pa zagradi čepinjo — in ferk! smukne podgana vèn, pri tisti spodnji luknji, po kateri se je no-ter zmuzala, vèn pa ni mogla, ker glava ni terdno stala, ampak se okoli valila in zatega voljo tudi z mize padla.

Tako se je tudi hčerka prepričala, da se ima strah vselej zagrabiti, da se zvé: kaj je. — Naj bi ta res-nična prigodba, ki se je nedavno primerila, bila plahim ljudém v poduk. Sto družih na mesti pogumne žene bi bilo z vpitjem pobegnilo in terdilo, da je duh mertvega, čigar glava je bila, nazaj prišel strašit!

Kako nekdo na železnici dvakrat vožnino plača, pa vendar zad ostane.

Neki jud se je hotel po železnici v Lipnico peljati. Pri kasi plača vožnino za tretji klas, prejme listek, da je plačo odrajtal, in gre na voz. Ko lepo sedí v družini več družih in se že veseli vožnje, pride konduktér in poprašuje vsacega, ali ima vožni listek. „Se vé, da ga imam“ — reče naš judiček — seže v žep, da bi ga pokazal, pa ga ne najde; iše in iše povsod, pa ga le ni. „Če nimate listika, mož, vam ne morem pomagati; morate z voza iti, ali hitro po družega skočiti, pa hitro, da ne bote zamudili“. Ves čmeren se poda jud z voza, letí po drug listek, in pride še ob pravem času nazaj. Ko se spet vsede in pokaže konduktérju listek, da je plačal, seže po cigarnico, da bi eno za kratek čas zasmodil — in najde pri cigarah listek, na kterega je pozabil, da ga je tu sem vtaknil. To viditi skoči, kakor da bi ga bilo božje verglo, z voza; — konduktér ga praša: kam? „bom koj koj nazaj“, in letí h kasi, da bi dal najdeni listek nazaj in po nepotrebem v